

USTAWA

z dnia 1999 r.

o referendum lokalnym**Rozdział 1**
Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa zasady i tryb przeprowadzania referendum lokalnego.

Art.2. 1. W referendum lokalnym, zwanym dalej "referendum", mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego jako członkowie wspólnoty samorządowej wyrażają w drodze głosowania swoją wolę co do sposobu rozstrzygnięcia sprawy dotyczącej tej wspólnoty, mieszczącej się w zakresie zadań i kompetencji organów danej jednostki, lub w sprawie odwołania organu stanowiącego tej jednostki.

2. Referendum polega na udzieleniu na urzędowej karcie do głosowania pozytywnej lub negatywnej odpowiedzi na postawione pytanie w zakresie spraw określonych w ust.1 albo na dokonaniu wyboru pomiędzy zaproponowanymi wariantami.

Art.3. W referendum mają prawo brać udział mieszkańcy danej jednostki samorządu terytorialnego stale zamieszkujący na jej obszarze i posiadający czynne prawo wyborcze do organu stanowiącego tej jednostki.

Art.4. Referendum przeprowadza się, z zastrzeżeniem art. 5 ust.1, z inicjatywy organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego lub na wniosek co najmniej 10% jej mieszkańców, uprawnionych do głosowania.

Art.5. 1. W sprawach odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji, rozstrzyga się wyłącznie w drodze referendum lokalnego, przy czym referendum przeprowadza się wyłącznie na wniosek, o którym mowa w art.4.

2. Referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego nie przeprowadza się:

1) przed upływem 12 miesięcy od dnia wyborów albo od dnia ostatniego referendum w tej sprawie,

2) jeżeli data wyborów przedterminowych, przeprowadzanych w wyniku referendum, miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji organu stanowiącego.

Art.6. 1. Referendum jest, odpowiednio do wspólnoty samorządowej, której spraw dotyczy:

1) referendum gminnym w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, Nr 58, poz. 261, Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622, z 1997 r. Nr 9, poz. 43, Nr 106, poz. 679, Nr 107, poz. 686, Nr 113, poz. 734 i Nr 123, poz. 775 oraz z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 i Nr 162, poz. 1126),

2) referendum powiatowym w rozumieniu ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz. 578 i Nr 155, poz. 1014),

3) referendum wojewódzkim w rozumieniu ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 91, poz. 576, Nr 155, poz. 1014, Nr 160, poz. 1060 i Nr 162, poz. 1126).

2. Referendum gminne może również mieć za przedmiot samoopodatkowanie się mieszkańców na cele publiczne mieszczące się w zakresie zadań i kompetencji organów gminy; w tych sprawach, rozstrzyga się wyłącznie w drodze referendum.

Art.7. Ilekroć w niniejszej ustawie jest mowa o:

1) jednostkach samorządu terytorialnego - rozumie się przez to także miasto stołeczne Warszawę,

2) wojewódzkim komisarzy wyborczym - rozumie się przez to wojewódzkiego komisarza wyborczego w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz.U. Nr 95, poz.602 i Nr 160, poz. 1060),

3) terytorialnych i obwodowych komisjach - rozumie się przez to, z zastrzeżeniem przepisów niniejszej ustawy, terytorialne i obwodowe komisje wyborcze w rozumieniu ustawy, o której mowa w pkt 2.

Rozdział 2

Referendum przeprowadzane z inicjatywy organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego

Art. 8. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum lokalnego bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby radnych.

2. Uchwała, o której mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) pytanie lub pytania referendum w liczbie nie przewyższającej pięciu albo warianty decyzji zaproponowane mieszkańcom jednostki do wyboru,
- 2) termin przeprowadzenia referendum,
- 3) wzór karty do głosowania,
- 4) kalendarz czynności związanych z przeprowadzeniem referendum.

3. W przypadku gdy przedmiotem referendum gminnego jest samoopodatkowanie mieszkańców na cele publiczne, uchwała rady gminy wskazuje również konkretny cel (cele) i zasady samoopodatkowania.

Art. 9. 1. Uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego w sprawie przeprowadzenia referendum podlega ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym, wydawanym na podstawie przepisów odrębnych przy czym uchwała rady gminy podlega ponadto bezwłócznemu rozplakatowaniu lub ogłoszeniu w inny sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie.

2. Referendum przeprowadza się między 30 a 35 dniem od dnia opublikowania uchwały w wojewódzkim dzienniku urzędowym, z zastrzeżeniem ust.3.

3. Jeżeli wojewoda wydał akt nadzoru uchylając w trybie określonym w przepisach, o których mowa w art.6 ust.1, uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum, w przypadku uwzględnienia złożonej na ten akt nadzoru skargi przez Naczelny Sąd Administracyjny, referendum przeprowadza się między 30 a 35 dniem od dnia ogłoszenia wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Rozdział 3

Przepisy ogólne dotyczące referendum przeprowadzanego na wniosek mieszkańców

Art. 10. 1. Z inicjatywą przeprowadzenia referendum na wniosek mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego wystąpić może:

- 1) grupa co najmniej 15 obywateli, którym przysługuje prawo wybierania do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, a w odniesieniu do referendum gminnego także obywateli, któremu przysługuje prawo wybierania do rady gminy,
- 2) statutowa struktura terenowa partii politycznej lub dobrowolnego zrzeszenia posiadającego osobowość prawną, zwanego dalej "zrzeszeniem", działająca w danej jednostce samorządu terytorialnego.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, zwane są dalej inicjatorami referendum.

Art. 11. 1. Inicjator referendum powiadamia na piśmie przewodniczącego organu wykonawczego danej jednostki samorządu terytorialnego o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum.

2. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) jeżeli inicjatorem referendum jest obywatel - jego nazwisko, imię, adres zamieszkania oraz numer ewidencyjny PESEL,
- 2) jeżeli inicjatorem referendum jest grupa obywateli - nazwiska, imiona, adresy zamieszkania oraz numery ewidencyjne PESEL wszystkich członków grupy oraz wskazanie osoby będącej jej pełnomocnikiem,
- 3) jeżeli inicjatorem referendum jest partia polityczna lub zrzeszenie - nazwę inicjatora, adres siedziby oraz nazwisko, imię, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL osoby będącej jego pełnomocnikiem, przy czym do powiadomienia dołącza się odpis poświadczony, odpowiednio, z ewidencji partii politycznych, albo rejestru, do którego wpisane jest zrzeszenie,
- 4) określenie sprawy, w której ma zostać przeprowadzone referendum.

3. Przewodniczący organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie potwierdza na piśmie otrzymanie powiadomienia.

4. Pełnomocnikiem inicjatora referendum może być jedynie osoba, której przysługuje prawo wybierania do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego.

5. Na pisemny wniosek inicjatora referendum, przewodniczący organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, w ciągu 7 dni od otrzymania wniosku, powiadamia w formie pisemnej inicjatora referendum lub jego pełnomocnika oraz wojewódzkiego komisarza wyborczego o liczbie mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego uprawnionych do głosowania. Liczba ta, ustalona według stanu w stałym rejestrze wyborców prowadzonym na zasadach określonych w przepisach ustawy - Ordynacja wyborcza do Sejmu, na koniec

miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, stanowi podstawę obliczeń, o których mowa w art.4.

6. Inicjator referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji powiadamia o zamiarze wystąpienia z taką inicjatywą również wojewódzkiego komisarza wyborczego; do tego powiadomienia stosuje się przepisy ust. 1 i 3.

Art. 12. 1. Inicjator referendum na swój koszt podaje do wiadomości mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego przedmiot zamierzonego referendum, przy czym podanie do wiadomości w gminie następuje w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie, a w powiecie i w województwie - poprzez ogłoszenie w prasie codziennej ogólnodostępnej w danej jednostce samorządu terytorialnego.

2. Informacja o zamierzonym referendum powinna spełniać warunki zawarte w art.8 ust.2 pkt 1 oraz, w razie zastosowania tego przepisu z art.8 ust.3.

3. Informacja o zamierzonym referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego zawiera uzasadnienie odwołania.

Art. 13. 1. W terminie 60 dni od dnia powiadomienia przewodniczącego organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum, jego inicjator zbiera podpisy mieszkańców uprawnionych do wybierania organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego i pragnących poprzeć inicjatywę w tej sprawie.

2. Podpisy zbiera się na kartach, z których każda zawiera informacje o przedmiocie zamierzonego referendum, jego inicjatorze oraz o nieskuteczności wycofania udzielonego poparcia.

3. Mieszkaniec jednostki samorządu terytorialnego popierający wniosek o przeprowadzenie referendum podaje na karcie nazwisko, imię, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL. Dane te potwierdza własnoręcznym podpisem. Wycofanie udzielonego poparcia jest bezskuteczne.

Rozdział 4

Referendum na wniosek mieszkańców w sprawach innych niż odwołanie organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego

Art. 14. 1. Inicjator referendum przekazuje w terminie określonym w art. 13 ust. 1 pisemny wniosek o przeprowadzenie referendum przewodniczącemu organu

wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego. Przewodniczący organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie potwierdza na piśmie otrzymanie wniosku.

2. Wniosek o przeprowadzenie referendum powinien spełniać wymogi zawarte w art. 8 ust. 2 pkt 1 oraz, w razie zastosowania tego przepisu z art. 8 ust. 3.

3. Do wniosku dołącza się karty, o których mowa w art. 13 ust. 2.

Art. 15. 1. Przewodniczący organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego przekazuje bezzwłocznie wniosek, o którym mowa w art. 14, organowi stanowiącemu tej jednostki.

2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego powołuje ze swego grona komisję do sprawdzenia, czy wniosek mieszkańców o przeprowadzenie referendum odpowiada przepisom niniejszej ustawy.

3. Do udziału w pracach komisji zaprasza się w charakterze obserwatora inicjatora referendum lub jego pełnomocnika. Inicjator referendum lub jego pełnomocnik może w razie potrzeby składać komisji dodatkowe wyjaśnienia i przedstawiać dowody. Komisja może również żądać od inicjatora referendum lub jego pełnomocnika złożenia takich wyjaśnień i przedstawienia dowodów.

4. Wniosek o przeprowadzenie referendum, który nie spełnia warunków, o których mowa w art. 14, komisja zwraca inicjatorowi, wyznaczając 14-dniowy termin do usunięcia uchybień.

5. Jeżeli komisja stwierdzi, że wniosek o przeprowadzenie referendum zawiera uchybienia, których nie można usunąć, przekazuje wniosek organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wraz ze swoją opinią.

6. Przepisy ust. 4 i 5 odnoszą się również do uchybień w wykazie mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego popierających wniosek.

Art. 16. 1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum, jeżeli wniosek mieszkańców spełnia wymogi ustawy oraz nie prowadzi do rozstrzygnięć sprzecznych z prawem; organ stanowiący jest związany treścią wniosku.

2. W przypadku zbiegu dwu lub więcej wniosków mieszkańców o przeprowadzenie referendum, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę o ich przeprowadzeniu w kolejności, w jakiej zostały przekazane przewodniczącemu organu wykonawczego tej jednostki przez inicjatorów lub ich pełnomocników. Organ stanowiący może również, jeżeli jest to możliwe, poddać wszystkie lub część wniosków pod jednoczesne referendum.

Art. 17. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum lub odrzuceniu wniosku mieszkańców nie później niż w ciągu 30 dni od daty przekazania wniosku przewodniczącemu organu wykonawczego tej jednostki.

Art. 18. Uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego w sprawie przeprowadzenia referendum na wniosek mieszkańców podlega opublikowaniu zgodnie z art.9 ust. 1.

Art. 19. 1. Na uchwałę organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego odrzucającą wniosek mieszkańców w sprawie przeprowadzenia referendum, a także na niedotrzymanie przez ten organ terminu określonego w art. 17, inicjatorowi referendum służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały lub upływu terminu do jej podjęcia.

2. Naczelnny Sąd Administracyjny rozpatruje odwołanie w terminie 14 dni. Wyrok sądu jest ostateczny.

3. Wyrok uwzględniający skargę zastępuje uchwałę organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 20. Referendum przeprowadza się w okresie między 30 a 35 dniem:

1) od daty opublikowania uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego w tej sprawie w wojewódzkim dzienniku urzędowym,

2) od dnia ogłoszenia przez Naczelnny Sąd Administracyjny wyroku, o którym mowa w art. 19 ust. 2.

Rozdział 5

Referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego

Art. 21. 1. Inicjator referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przekazuje w terminie określonym w art. 13 ust. 1, na piśmie wniosek mieszkańców wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu. Wojewódzki komisarz wyborczy niezwłocznie potwierdza na piśmie otrzymanie wniosku.

2. Do wniosku dołącza się karty, o których mowa w art. 13 ust. 2.

3. Wojewódzki komisarz wyborczy zwraca inicjatorowi lub jego pełnomocnikowi wniosek zawierający uchybienia i wyznacza 14-dniowy termin do ich usunięcia.

4. Wojewódzki komisarz wyborczy odrzuca wniosek o przeprowadzenie referendum, w którym stwierdził nie dające się usunąć uchybienia. Postanowienie o odrzuceniu wniosku przekazuje się niezwłocznie inicjatorowi referendum lub jego pełnomocnikowi.

5. Przepisy ust. 3 i 4 odnoszą się również do uchybień w wykazie mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego popierających ten wniosek.

6. Inicjator referendum lub jego pełnomocnik może, w razie potrzeby, składać wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu dodatkowe wyjaśnienia i przedstawiać dowody. Wojewódzki komisarz wyborczy może także żądać od inicjatora referendum lub jego pełnomocnika takich wyjaśnień lub dowodów.

Art. 22. 1. Wojewódzki komisarz wyborczy postanawia o przeprowadzeniu referendum, jeżeli wniosek mieszkańców spełnia wymogi określone w niniejszej ustawie.

2. W przypadku zbiegu dwu lub więcej wniosków, o których mowa w ust. 1, wojewódzki komisarz wyborczy postanawia o przeprowadzeniu referendum w terminie liczonym od dnia otrzymania wniosku pierwszego.

Art. 23. Wojewódzki komisarz wyborczy wydaje postanowienie o przeprowadzeniu referendum lub odrzuceniu wniosku nie później niż w ciągu 30 dni od daty jego założenia.

Art. 24. 1. Postanowienie wojewódzkiego komisarza wyborczego o przeprowadzeniu referendum zawiera:

- 1) termin przeprowadzenia referendum,
- 2) wzór i treść karty do głosowania,
- 3) kalendarz czynności związanych z przeprowadzeniem referendum.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, podlega opublikowaniu zgodnie z art.9 ust. 1.

Art. 25. 1. Od postanowienia wojewódzkiego komisarza wyborczego odrzucającego wniosek o przeprowadzenie referendum, o którym mowa w art. 21, a także niedotrzymania przez komisarza terminu określonego w art. 23, inicjatorowi wniosku służy skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego w terminie 14 dni od daty doręczenia postanowienia.

2. Naczelny Sąd Administracyjny rozpatruje skargę w terminie 14 dni. Wyrok sądu jest ostateczny.

3. Wyrok sądu uwzględniający odwołanie zastępuje postanowienie wojewódzkiego komisarza wyborczego.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku, o którym mowa w art. 21 ust. 3.

Art. 26. Referendum przeprowadza się między 30 a 35 dniem od opublikowania postanowienia w tej sprawie wojewódzkiego komisarza wyborczego albo od dnia ogłoszenia przez Naczelny Sąd Administracyjny wyroku, o którym mowa w art. 25 ust. 3.

Rozdział 6

Tryb przeprowadzania oraz ustalania i ogłaszania wyników referendum

Art. 27. 1. Referendum przeprowadzają i ustalają jego wynik powołane w tym celu komisje terytorialne i obwodowe.

2. Terytorialną komisję powołuje, najpóźniej na 25 dni przed dniem referendum:

- 1) wojewódzki komisarz wyborczy - w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji.
- 2) organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego - w pozostałych sprawach.

3. Obwodowe komisje powołuje, najpóźniej na 21 dni przed dniem referendum:

- 1) wojewódzki komisarz wyborczy - w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji.
- 2) komisja terytorialna - w pozostałych sprawach.

4. Komisja terytorialna ustala wzory formularzy protokołów sporządzanych przez komisję.

5. Komisje posługują się odpowiednio pieczęcią terytorialnej i obwodowej komisji wyborczej, ustanowioną dla tych komisji w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 28. 1. Wojewódzki komisarz wyborczy powołuje w skład terytorialnej i obwodowych komisji dla przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, w równej liczbie, osoby

pisemnie wskazane przez organ wykonawczy tej jednostki i inicjatora referendum. W skład komisji nie mogą wchodzić radni danego organu stanowiącego, osoby wchodzące w skład organu wykonawczego danej jednostki samorządu terytorialnego, a także inicjator referendum oraz jego pełnomocnik.

2. W skład terytorialnej komisji wchodzi od 6 do 16 osób; w skład obwodowej komisji wchodzi od 6 do 10 osób.

3. Komisje, o których mowa w ust. 1, na swoich pierwszych posiedzeniach wybierają spośród siebie przewodniczącego i jego zastępcę. Składy komisji podaje się niezwłocznie do publicznej wiadomości przy odpowiednim zastosowaniu art.12 ust.1.

4. Zmiany i uzupełnienia w składach komisji następują w szczególnie uzasadnionych sytuacjach, a zwłaszcza na skutek zrzeczenia się członkostwa lub śmierci, na zasadach i w trybie przepisów o ich powołaniu.

Art.29. Organ wykonawczy danej jednostki samorządu terytorialnego oraz inicjator referendum mogą wyznaczyć po jednym mężu zaufania do terytorialnej komisji i każdej obwodowej komisji, którzy mają prawo być obecni przy wszystkich czynnościach wykonywanych przez te komisje oraz wносить do protokołów wyników głosowania i wyników referendum uwagi z wymienieniem konkretnych zarzutów.

Art. 30. 1. Komisja terytorialna dla przeprowadzenia referendum zarządza wydrukowanie potrzebnej liczby kart do głosowania i zapewnia dostarczenie ich do obwodowych komisji dla przeprowadzenia referendum, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W referendum w sprawie odwołania rady gminy wojewódzki komisarz wyborczy zarządza druk kart do głosowania oraz określa sposób dostarczenia ich do obwodowych komisji dla przeprowadzenia referendum.

Art. 31. 1. Karta do głosowania obejmuje:

- 1) oznaczenie referendum (organu, który postanowił o przeprowadzeniu referendum, datę referendum),
- 2) pytanie albo warianty rozwiązania sprawy będącej przedmiotem referendum; jeżeli referendum polega na udzieleniu odpowiedzi na postawione pytania, na karcie do głosowania zamieszcza się również wyrazy: "tak" i "nie" z kratkami z lewej strony przeznaczonymi na postawienie znaku przy odpowiedzi, którą wybrał głosujący, a gdy referendum polega na dokonaniu wyboru pomiędzy zaproponowanymi wariantami, przy każdym z wariantów

umieszcza się po lewej stronie numer wariantu i kratkę przeznaczoną na postawienie znaku przy wariacie, za którym głosujący się opowiada,

3) pouczenie o sposobie głosowania.

2. W razie poddania pod referendum więcej niż jednej sprawy, na karcie do głosowania zamieszcza się kolejno wszystkie postawione pytania lub warianty, z zachowaniem wymagań określonych w ust. 1 pkt 2.

3. Karta do głosowania może być zadrukowana tylko po jednej stronie.

4. Kartę do głosowania opatruje się pieczęcią:

- 1) wojewódzkiego komisarza wyborczego - w referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji,
- 2) organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego - w pozostałych sprawach.

Art. 32. Referendum przeprowadza się w stałych obwodach głosowania utworzonych dla wyborów do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego.

Art. 33. Referendum jest ważne, jeżeli wzięło w nim udział co najmniej 30% uprawnionych do głosowania.

Art. 34. 1. Wynik referendum jest rozstrzygający, jeżeli za jednym z rozwiązań w sprawie poddanej referendum oddano więcej niż połowę ważnych głosów.

2. Wynik referendum gminnego w sprawie samoopodatkowania się mieszkańców na cele publiczne jest rozstrzygający, jeżeli za samoopodatkowaniem padło co najmniej $\frac{2}{3}$ ważnie oddanych głosów.

Art. 35. Głos jest nieważny, jeżeli:

- 1) na karcie do głosowania nie zaznaczono żadnej odpowiedzi lub nie dokonano wyboru żadnego wariantu,
- 2) na karcie do głosowania zaznaczono więcej niż jedną odpowiedź na dane pytanie lub dokonano wyboru więcej niż jednego wariantu.

Art. 36. 1. Nieważne są karty do głosowania inne niż urzędowo ustalone lub nie opatrzone właściwą pieczęcią.

2. Poczynienie na karcie do głosowania dodatkowych uwag lub innych dopisków nie pociąga za sobą skutków prawnych, a w szczególności nie wpływa na ważność karty.

3. Kart do głosowania przedartych, całkowicie na dwie lub więcej części, nie bierze się pod uwagę przy obliczaniu wyników głosowania.

Art. 37. 1. Po zakończeniu głosowania obwodowa komisja sporządza w trzech egzemplarzach protokół wyników głosowania w obwodzie, zawierający liczbę:

- 1) osób uprawnionych do głosowania,
- 2) osób, którym wydano karty do głosowania,
- 3) kart nieważnych,
- 4) kart ważnych (czyli liczbę osób, które wzięły udział w głosowaniu),
- 5) głosów nieważnych,
- 6) głosów ważnych,
- 7) głosów ważnych oddanych na poszczególne odpowiedzi postawionego pytania lub za wyborem określonego wariantu.

2. W razie poddania pod referendum więcej niż jednej sprawy, liczby, o których mowa w ust. 1 p-kt 5-7, komisja podaje w protokole oddzielnie dla każdego pytania lub wariantu.

3. Protokół podpisują i każdą ze stron parafują wszystkie osoby wchodzące w skład komisji, obecne przy jego sporządzeniu. Protokół opatruje się pieczęcią komisji.

4. Członkom komisji i mężom zaufania przysługuje prawo wniesienia do protokołu głosowania uwag z wymienieniem konkretnych zarzutów.

5. Po sporządzeniu protokołu obwodowa komisja podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości wyniki głosowania poprzez wywieszenie w swojej siedzibie, w miejscu łatwo dostępnym dla obywateli jednego z egzemplarzy protokołu głosowania w obwodzie.

6. Przewodniczący obwodowej komisji niezwłocznie przesyła do terytorialnej komisji (w referendum wojewódzkim - do komisji powiatowej, o której mowa w art. 40) w zapieczętowanej kopercie, jeden egzemplarz protokołu głosowania w obwodzie.

Art.38. Po wykonaniu czynności wymienionych w art. 37 ust. 5 i 6 przewodniczący obwodowej komisji niezwłocznie przekazuje w depozyt wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) dokumenty z głosowania wraz z pieczęcią komisji.

Art. 39. 1. Niezwłocznie po otrzymaniu protokołów głosowania od wszystkich obwodowych komisji, komisja terytorialna sporządza w czterech egzemplarzach protokół wyniku referendum, który zawiera:

- 1) łączne dane liczbowe wymienione art. 37 ust. 1, z terenu całej jednostki samorządu terytorialnego,
- 2) wynik referendum.

2. Przepisy art. 37 ust. 2-4 stosuje się odpowiednio.

Art. 40. 1. W celu przeprowadzenia referendum wojewódzkiego, organy o których mowa w art. 27 ust. 2 mogą powoływać komisje powiatowe działające jako organy pomocnicze dla ustalania zbiorczych wyników głosowania z obwodów znajdujących się na terenie powiatów. Przepisy art. 28 i 29 stosuje się odpowiednio.

2. Komisja powiatowa niezwłocznie po otrzymaniu protokołów głosowania od wszystkich obwodowych komisji z terenu powiatu sporządza protokół wyniku referendum, który zawiera:

- 1) łączne dane liczbowe wymienione w art. 37 ust. 1, z terenu powiatu,
- 2) wynik referendum.

Przepisy art. 37 ust. 2-4 i 6 stosuje się odpowiednio.

Art. 41. 1. Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu wyniku referendum, terytorialna komisja podaje do publicznej wiadomości wyniki głosowania i wynik referendum poprzez wywieszenie w swojej siedzibie jednego z egzemplarzy tego protokołu.

2. Protokół ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym i tym celu podlega przekazaniu wojewodzie.

3. Jeżeli referendum zostało zarządzane przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego jeden egzemplarz protokołu wyniku referendum wraz z protokołami obu komisji, komisja terytorialna niezwłocznie przekazuje właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) lub staroście albo marszałkowi województwa.

4. Jeżeli referendum dotyczyło odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji, komisja terytorialna niezwłocznie przesyła protokół wyniku referendum wraz z protokołami obwodowych komisji właściwemu wojewódzkiemu komisarzowi wyborczemu.

5. W przypadku referendum, o którym mowa w ust. 4, jeden egzemplarz protokołu, komisja terytorialna przesyła niezwłocznie także wojewodzie.

Art. 42. Jeżeli referendum zakończy się wynikiem rozstrzygającym w sprawie poddanej referendum, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego niezwłocznie podejmie czynności w celu jej realizacji.

Art. 43. 1. W terminie 7 dni od dnia podania wyników referendum do wiadomości publicznej w sposób, o którym mowa w art. 41 ust. 2, każdy uprawniony do wzięcia w nim udziału mieszkaniec danej jednostki samorządu terytorialnego może wnieść protest, jeżeli dopuszczono się naruszenia przepisów ustawy, a naruszenie to mogło wywrzeć istotny wpływ na wynik referendum.

2. Do wnoszenia i rozpoznawania protestów oraz skutków ich uwzględnienia stosuje się odpowiednio przepisy art. 59-61, 63 ust. 1 i 2 oraz 64 ustawy, o której mowa w art. 7 pkt 2, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Sąd okręgowy rozpatruje protesty w ciągu 14 dni z udziałem wnoszącego protest i przedstawiciela właściwej komisji terytorialnej, a jeżeli protest dotyczy referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego - również z udziałem wojewódzkiego komisarza wyborczego.

Art. 44. 1. Ogłoszenie, w trybie art. 41 ust. 2, wyników referendum rozstrzygających o odwołaniu organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji oznacza zakończenie działalności organu stanowiącego i - z mocy prawa - organu wykonawczego danej jednostki samorządu terytorialnego.

2. W przypadku określonym w ust. 1, Prezes Rady Ministrów niezwłocznie wyznacza osobę, która pełni funkcję organów jednostki samorządu terytorialnego do czasu wyboru nowych organów jednostki samorządu terytorialnego, oraz zarządza, z zastrzeżeniem ust. 3, wybory przedterminowe do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.

3. W razie wniesienia protestu przeciwko ważności referendum w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego przed upływem kadencji, do czasu rozstrzygnięcia sprawy w trybie art. 43 nie zarządza się wyborów przedterminowych.

Art. 45. 1. Koszty referendum pokrywa się z budżetu danej jednostki samorządu terytorialnego.

2. Koszty czynności podejmowanych przez wojewódzkiego komisarza wyborczego pokrywane są z budżetu państwa.

Rozdział 7

Przepisy szczególne, zmieniające i końcowe

Art. 46. W zakresie nie uregulowanym w ustawie, stosuje się odpowiednio przepisy rozdziałów 2, 3, 6-9, 11 i 12 z wyłączeniem art.76-79 i 84 ustawy, o której mowa w art. 7 pkt 2.

Art. 47. Do referendów gminnych, w odniesieniu do których przed wejściem ustawy w życie zostały podjęte uchwały rad gminy w sprawie przeprowadzenia referendum lub inicjator referendum dokonał powiadomienia o zamiarze wystąpienia z inicjatywą przeprowadzenia referendum, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 48. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74, Nr 58, poz.261, Nr 106, poz.496 i Nr 132, poz.622, z 1997 r. Nr 9, poz.43, Nr 106, poz.679, Nr 107, poz.686, Nr 113, poz.734 i Nr 123, poz.775 oraz z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 i Nr 162, poz.1126) wprowadza się następujące zmiany:

1) art.12 otrzymuje brzmienie:

“Art.12. Zasady i tryb przeprowadzania referendum gminnego określa odrębna ustawa.”;

2) art.13 skreśla się.

Art.49. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. Nr 91, poz. 578 i Nr 155, poz.1014) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art.10 dodaje się ust.3 w brzmieniu:

“3. Zasady i tryb przeprowadzania referendum powiatowego określa odrębna ustawa.”;

2) art.11 skreśla się.

Art.50. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 91, poz.576, Nr 155, poz.1014, Nr 160, poz.1060 i Nr 162, poz.1126) w art.5 ust.2-4 skreśla się.

Art. 51. Traci moc ustawa z dnia 11 października 1991 r. o referendum gminnym (Dz. U. z 1996 r. 84, poz.386).

Art. 52. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Potrzeba wydania ustawy wynika zarówno z art.170 Konstytucji RP (Dz.U.97.78.483), przewidującej wydanie ustawy określającej zasady i tryb przeprowadzania referendum lokalnego, jak i przepisów ustaw z dnia 5 czerwca 1998 r.: o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 91, poz. 578 z późn. zmian.) i o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 91, poz. 576 z późn. zmian.), zawierających podstawową regulację materii referendum, odpowiednio, powiatowego i wojewódzkiego (przy czym regulacja ta nie jest jednolita) - i odsyłających do "odrębnej ustawy".

W rezultacie, obowiązująca obecnie ustawa z dnia 11 października 1991 r. o referendum gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 84, poz. 386), do której odsyła się w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zmian.) - znów zawierającej podstawową regulację materii referendum gminnego, musi być zastąpiona ustawą przewidzianą w art.170 Konstytucji.

Instytucja referendum gminnego funkcjonuje od wielu lat. Dzięki temu rozwiązania ustawy z dnia 11 października 1991 r. mogły przejść wiele prób praktycznych, jak również zostały uzupełnione o orzecznictwo sądowe. W tej sytuacji, proponowana ustawa mogła oprzeć się na rozwiązaniach ustawy z 1991 r. - przy dostosowaniu jej do nowych uwarunkowań i przy wykorzystaniu dorobku orzecznictwa. Nowymi uwarunkowaniami są również przepisy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. Nr 95, poz.602 z późn. zmian.), której określone części znajdują odpowiednie zastosowanie w zakresie nie uregulowanym w proponowanej ustawie (odesłanie do ordynacji wyborczej zawarte było także w ustawie o referendum gminnym).

Wobec istnienia jednego tekstu dotyczącego referendum lokalnego, niecelowe jest utrzymywanie różnych rozwiązań w poszczególnych ustawach samorządowych. Proponowana ustawa dokonuje ujednoczenia rozwiązań w jej zakresie - przy pozostawieniu jedynie niezbędnych cech szczególnych referendum gminnego (jak co do przedmiotu - wyodrębnienie kwestii samoopodatkowania czy też co do trybu ogłaszania stosownych rozstrzygnięć).

Wejście w życie ustawy zostało przewidziane w powołanych ustawach z dnia 5 czerwca 1998 r. - a zatem koszty jej wejścia w życie są częścią kosztów wejścia w życie Konstytucji i powołanych ustaw.

•

•



KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
p.o. SEKRETARZA
Paweł Samecki
Podsekretarz Stanu

Skr.Min.PS / 2248 / 99 / DHP i ST/mb

Warszawa, 13. 09. 99

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o referendum lokalnym, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o referendum lokalnym (RM-10-100-99), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

Bamb

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Krzysztof Budnik
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
i Administracji

.....
Projekt skierowany w trybie art. 33 ust. 4 Regulaminu Sejmu RP
.....

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 22 września 1999 r.

Cena - 0,93 zł + 22% VAT

